Mare - Pomerania - Confinium

Newsletter

nr/Nr. 5 – listopad /November 2022

Po intensywnym półroczu (marzec-październik) projekt powoli dobiega końca. Zapraszamy do zapoznania się z krótkimi sprawozdaniami bieżących działań w listopadzie oraz z zapowiedziami grudniowych wydarzeń.

* * *

Nach einem intensiven halben Jahr (März-Oktober) neigt sich das Projekt nun langsam dem Ende zu. Wir laden Sie ein, kurze Berichte über aktuelle Aktivitäten und Ankündigungen kommender Veranstaltungen im Dezember zu lesen.

PAWEŁ MIGDALSKI Uniwersytet Szczeciński Universität Szczecin

SPRAWOZDANIA / BERICHT

Wyprawa studyjna „Pomorskie wyspy bramą do Bałtyku”

Studienreise „Die pommerschen Inseln als Tor zur Ostsee“

W dniach 4-6 listopada 2022 r. odbyła się kolejna - druga już - doroczna polsko-niemieckie wyprawa pracownicza instytucji partnerskich pt. „Pomorskie wyspy bramą do Bałtyku” / Alljährliche deutsch-polnische Studienreisen für Mitarbeiter der Partnerinstitutionen zum Thema „Die pommerschen Inseln als Tore zur Ostsee”.

W trakcie trzech dni pracownicy US, Pomorskiego Muzeum Krajowego w Greifswaldzie, Muzeum - Klasztor Dominikanów w Prenzlau, Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie odwiedzili szereg miejscowości związanych z dawnym Księstwem Rugijskim, które ostatecznie w 1328 r. zostało włączone do Księstwa Pomorskiego. Już ten kierunek niejako definiował miejscowości i obiekty, które znalazły na trasie - głównie związane z dziejami średniowiecza. Pierwszego dnia trasa prowadziła ze Szczecina do Reinbergu i Stralsundu, jedyne pomorskie miasto, którego historyczne centrum jest wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Na szczególną uwagę zasługują tu zachowany układ średniowiecznej zabudowy, świetnie ukazany w Muzeum Domu oraz kościół św. Mikołaja z wyposażeniem przedreformacyjnym.

Drugiego dnia celem była wyspa Rugia. Trudno oczywiście dokładnie zwiedzić liczącą niemal 1000 km kw. wyspę w jedne dzień, ale wybrano najbardziej znaczące historycznie obiekty – kościół w Waase na przyległej

Interreg Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska EUROPEAN UNION

Projekt dofinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).
Das Projekt wird durch die Europäische Union aus Mitteln des Fonds für Regionale Entwicklung (EFRE) finanziert.
The Project is financed by the European Union from the European Regional Development Fund (ERDF).

wysepce Ummanz, z fenomenalnym antwerpskim ołtarzem, gotyckim żyrandolem maryjnym, kościół poklasztorny w Bergen, megalit w Nobbin leżący na klifie, kościół w legendarnym wizerunkiem Światowida w Altenkirchen, oczywiście Arkonę i pobliską wioskę rybacką Vitt.

Ostatniego dnia trasa wiodła przez jedno z największych miast dawnego księstwa rugijskiego - Barth, w którym zmarł ostatni przedstawiciel lokalnej, słowiańskiej w swych korzeniach dynastii Wisław III, znany też ze swej twórczości minnesangerskiej. Miasto znane jest też z istnienia tu siedziby książęcej Bogusława XIII w końcu XVI w. oraz założenia tu przez tegoż księcia drukarni książęcej, znanej z wydania Biblio Bardzkiej w 1588 r., a także w okresie szwedzkim na początku XVIII w. przejściowo rezydował tu król Polski Stanisław Leszczyński. Dalej udaliśmy się do jednego z najważniejszych miejsc pielgrzymkowych na mapie dawnego Pomorza - Kenz, gdzie swój żywot zakończył Barnim VI, a następnie do Franzburga (dawnego Neuencamp), Kirch Baggendorf, Glewitz i na koniec do zamku - wskazanego nam przez prof. Felixa Biermanna - Turow.

W wielu odwiedzonych obiektach na szczególną uwagę zasługiwały oprócz zachowanego wyposażenia zwłaszcza odkryte i zakonserwowane średniowieczne malowidła ścienne, dość rzadkie w polskiej części Pomorza oraz pewien monumentalizm obiektów wiejskich, który potwierdza tezę o większej zamożności Pomorza Przedniego niż Tylnego w średniowieczu. Ciekawym i powtarzającym się zjawiskiem w kościołach były też tęcze w różnej postaci. W rolę przewodników wcieli się Paweł Migdalski i Marcin Majewski, a wspomagali ich Barbara Ochendowska-Grzelak, Rafał Simiński i Felix Biermann. Dziękujemy wszystkim pastorom, którzy zechcieli nam otworzyć zamknięte o tej porze roku kościoły, towarzyszyć nam, czy nawet podzielić się swoją wiedzą z nami. Mamy nadzieję, że tego typy wyjazdy staną się tradycją instytucji partnerskich i będą kontynuowane także po zakończeniu projektu.

***

Vom 4. bis 6. November 2022 fand die zweite jährliche deutsch-polnische Mitarbeiterreise der Partnerinstitutionen unter dem Titel „Alljährliche deutsch-polnische Studienreisen für Mitarbeiter der Partnerinstitutionen zum Thema „Die pommerschen Inseln als Tore zur Ostsee“.

Drei Tage lang besuchten Mitarbeiter der Univ. Szczecin, des Pommerschen Landesmuseums in Greifswald, des Museums – Dominikanerklosters in Prenzlau und des Archäologisch-Historischen Museums in Stargard eine Reihe von Städten, die mit dem ehemaligen Herzogtum Rügen verbunden waren, das schließlich 1328 in das Herzogtum Pommern eingegliedert wurde. Bereits diese Richtung definierte in gewisser Weise die Orte und Objekte, die sie auf der Route fanden – hauptsächlich im Zusammenhang mit der mittelalterlichen Geschichte. Am ersten Tag führte die Route von Stettin nach Reinberg und Stralsund, der einzigen pommerschen Stadt, deren historischer Stadtkern zum UNESCO-Weltkulturerbe gehört. Besonders erwähnenswert sind hier die erhaltene Anlage der mittelalterlichen Gebäude, die im Hausmuseum hervorragend präsentiert wird, und die St. Nikolauskirche mit ihrer vorreformatorischen Ausstattung.

Das Ziel des zweiten Tages war die Insel Rügen. Natürlich ist es schwierig, eine fast 1.000 Quadratkilometer große Insel an einem Tag gründlich zu erkunden, aber die historisch bedeutsamsten Stätten wurden ausgewählt:

Interreg
Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska
EUROPEAN UNION

Projekt dofinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).
Das Projekt wird durch die Europäische Union aus Mitteln des Fonds für Regionale Entwicklung (EFRE) finanziert.
The Project is financed by the European Union from the European Regional Development Fund (ERDF).

die Kirche in Waase auf der benachbarten Insel Ummanz mit ihrem phänomenalen Antwerpener Altar und dem gotischen Marienleuchter, die Klosterkirche in Bergen, der auf einer Klippe thronende Megalith in Nobbin, die Kirche mit dem legendären Swiatowid-Bild in Altenkirchen, natürlich Arkona und das nahe gelegene Fischerdorf Vitt.

Am letzten Tag führte die Route durch eine der größten Städte des ehemaligen Fürstentums Rügen, Barth, in der der letzte Vertreter der dortigen, slawischstämmigen Dynastie, Wislaw III, der auch für seine Minnesänger-

Interreg
Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska
EUROPEAN UNION

Projekt dofinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).
Das Projekt wird durch die Europäische Union aus Mitteln des Fonds für Regionale Entwicklung (EFRE) finanziert.
The Project is financed by the European Union from the European Regional Development Fund (ERDF).

Werke bekannt war, starb. Die Stadt ist auch bekannt für die Existenz des Herzogssitzes von Boguslav XIII. am Ende des 16. Jahrhunderts und die Gründung einer herzoglichen Druckerei durch denselben Herzog, die für die Veröffentlichung der Biblio Bardzka im Jahr 1588 bekannt ist, sowie für die vorübergehende Residenz des polnischen Königs Stanislav Leszczynski während der schwedischen Zeit zu Beginn des 18. Jahrhunderts. Weiter ging es zu einem der wichtigsten Wallfahrtsorte auf der Landkarte Altpommerns – Kenz, wo Barnim VI. starb, dann nach Franzburg (ehemals Neuencamp), Kirch Baggendorf, Glewitz und schließlich zum Schloss – auf das uns Prof. Felix Biermann hinwies – Turow.

An vielen der besuchten Stätten verdienten neben der erhaltenen Ausstattung vor allem die entdeckten und erhaltenen mittelalterlichen Wandmalereien, die im polnischen Teil Pommerns recht selten sind, sowie ein gewisser Monumentalismus der ländlichen Bauten besondere Aufmerksamkeit, der die These vom größeren Wohlstand Vorpommerns gegenüber Hinterpommern im Mittelalter bestätigt. Auch Regenbögen in verschiedenen Formen waren ein interessantes und immer wiederkehrendes Phänomen in den Kirchen. Paweł Migdalski und Marcin Majewski übernahmen die Rolle der Reiseführer, unterstützt von Barbara Ochendowska-Grzelak, Rafał Simiński und Felix Biermann. Wir möchten uns bei allen Pfarrern bedanken, die bereit waren, ihre zu dieser Jahreszeit geschlossenen Kirchen zu öffnen, um uns zu begleiten oder sogar ihr Wissen mit uns zu teilen. Wir hoffen, dass diese Art von Reisen zu einer Tradition in den Partnereinrichtungen wird und auch nach dem Ende des Projekts fortgesetzt wird.

Interreg
Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska
EUROPEAN UNION

Projekt dofinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).
Das Projekt wird durch die Europäische Union aus Mitteln des Fonds für Regionale Entwicklung (EFRE) finanziert.
The Project is financed by the European Union from the European Regional Development Fund (ERDF).

Warsztaty „Stosunki polsko-niemiecko-żydowskie we współczesnych mediach: narracje i stereotypy”

Workshop „Polnisch-deutsch-jüdische Beziehungen in den zeitgenössischen Medien: Narrative und Stereotypen“

W dniu 8 listopada 2022 r. odbyły się w Instytucie Historycznym US kolejne warsztaty z cyklu „Życie żydowskie na Pomorzu w pamięci Niemców i Polaków”. Wydarzenie otworzyła prof. Agnieszka Szudarek, dyrektorka IH US oraz dr Paweł Migdalski, kierownik projektu. Podczas spotkania p. Karolina Płaczynta z Centrum Badań nad Antysemityzmem [ZfA] Uniwersytetu Technicznego w Berlinie zaprezentowała problematykę "Stosunków polsko-niemiecko-żydowskie we współczesnych mediach: narracje i stereotypy". Prezentacja była świetnym punktem do długiej i ciekawej dyskusji na temat stereotypów i klisz pojęciowych, którymi wciąż posługują się różne grupy społeczne. Znajdują one ujście w różnych przejawach m.in. antysemityzmu oraz teoriach spiskowych ujawniających się przy wielu okazjach w internecie, które są poddawane badaniom przez międzynarodowy zespół badawczy, w którym uczestniczy p. Płaczynta. W trakcie warsztatów uczestnicy mieli także okazję przeanalizować wpisy na portalach różnych mediów, które pojawiały się z okazji wydarzeń politycznych i kulturalnych. Ciekawym doświadczeniem była ich analiza w kontekście wydarzeń i działań lokalnych - szczecińskich, co pokazuje, jak stosunkowo dużo wokół nas jest języka, który w sprzyjających warunkach może prowadzić do eskalacji konfliktów etnicznych, narodowych, czy religijnych oraz jak słabo zdajemy sobie sprawę ze znaczenia siły języka, którym się posługujemy. Ważną w pewnym sensie kontynuacją naszej dysputy była uroczystość odsłonięcia w dniu 10 listopada murala przedstawiającego zniszczoną podczas Nocy Kryształowej synagogę szczecińską. Tamte wydarzenia także zaczynały się od powolnego podkręcania mowy nienawiści i szerzenia teorii spiskowych.

Interreg
Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska
EUROPEAN UNION

Projekt dofinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).
Das Projekt wird durch die Europäische Union aus Mitteln des Fonds für Regionale Entwicklung (EFRE) finanziert.
The Project is financed by the European Union from the European Regional Development Fund (ERDF).

***

Am 8. November 2022 fand ein weiterer Workshop in der Reihe „Jüdisches Leben in Pommern in der Erinnerung von Deutschen und Polen“ im US Historical Institute statt. Eröffnet wurde die Veranstaltung von Prof. Agnieszka Szudarek, Direktorin des IH US, und Dr. Paweł Migdalski, Projektleiter. Während des Treffens stellte Frau Karolina Płaczynta vom Zentrum für Antisemitismusforschung (ZfA) der Technischen Universität Berlin das Thema „Polnisch-deutsch-jüdische Beziehungen in den zeitgenössischen Medien: Narrative und Stereotypen“ vor. Die Präsentation war ein hervorragender Ausgangspunkt für eine lange und interessante Diskussion über die Stereotypen und begrifflichen Klischees, die immer noch von verschiedenen gesellschaftlichen Gruppen verwendet werden. Sie finden ein Ventil in verschiedenen Erscheinungsformen von u. a. Antisemitismus und Verschwörungstheorien, die immer wieder im Internet auftauchen und von einem internationalen Forschungsteam untersucht werden, an dem Frau Płaczynta beteiligt ist. Während des Workshops hatten die Teilnehmer auch die Gelegenheit, Beiträge auf verschiedenen Medienportalen zu analysieren, die anlässlich politischer und kultureller Ereignisse erschienen. Es war interessant, sie im Kontext lokaler – Stettiner – Ereignisse und Aktivitäten zu analysieren, was zeigt, wie präsent um uns die Sprache ist, die unter entsprechenden Bedingungen zu einer Eskalation ethnischer, nationaler oder religiöser Konflikte führen kann, und wie wenig wir uns der Bedeutung der Macht der Sprache, die wir benutzen, bewusst sind. Eine wichtige Fortsetzung unserer Diskussion war die Enthüllung eines Wandbildes am 10. November, das die in der Kristallnacht zerstörte Stettiner Synagoge zeigt. Diese Ereignisse begannen auch mit einer langsamen Zunahme von Hassreden und der Verbreitung von Verschwörungstheorien.

Konferencja „Stosunek do multikulturowego dziedzictwa terenów pogranicza nadbałtyckich w XIX i w XX w.”

Konferenz „Wahrnehmung des multikulturellen Erbes der baltischen Grenzgebiete im 19. und 20. Jahrhundert“

W dniach 24-26 listopada 2022 r. odbyła się w MOBI w Kulicach konferencja pt. Stosunek do multikulturowego dziedzictwa terenów pogranicza nadbałtyckich w XIX i w XX w.” / “Perceptions of the multicultural heritage of the Baltic borderlands in the 19th and 20th centuries”. Spotkanie otworzyli dr Paweł Migdalski - kierownik projektu i zarazem koordynator naukowy konferencji oraz dyrektorka IH prof. Agnieszka Szudarek. W sześciu panelach swoje badania na temat dziedzictwa terenów pogranicza wygłosiło 17 referentów z różnych ośrodków naukowych z Polski i zagranicy. Wiele z nich dotyczyło zwłaszcza polskich ziem zachodnich i północnych, a zwłaszcza Pomorza, co wydaje się potwierdzać, że są one bardzo interesującym polem badawczym tak dla polskich, jak i dla zagranicznych badaczy. Konferencja miała wymiar interdyscyplinarny, gdyż zaprezentowali się tu nie tylko historycy, ale też przedstawiciele

Interreg
Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska
EUROPEAN UNION

Projekt dofinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).
Das Projekt wird durch die Europäische Union aus Mitteln des Fonds für Regionale Entwicklung (EFRE) finanziert.
The Project is financed by the European Union from the European Regional Development Fund (ERDF).

archeologii, historii sztuki, muzykoznawstwa, literaturoznawstwa, czy geografii. Przedstawione referaty miały dwojakie ujęcie - szersze - przekrojowe, jak spojrzenie Agnieszki Latochy-Wites, Jacka Friedricha, czy Felixa Biermanna, lub węższe - bardziej szczegółowe, ujmujące jakiś fragment zagadnienia, jak Pawła Migdalskiego, czy Daniela Kalinowskiego. Ujęcie takie, a także istotność podejmowanych tematów spowodowały długie i nieraz burzliwe dyskusje, co ponownie ukazuje, że wątki związane z polityką historyczną, dziedzictwem, tożsamością oraz regionalistyką wbrew wielu obiegowym opinią są ważnym i wzbudzającym emocje, a tym samym zainteresowanie obszarem badawczym, które nie należy marginalizować. Spotkanie miało też w pewnym sensie wymiar praktyczny, gdyż jedna z referentek - Urszula Stawicka przygotowała krótki koncert ukazując na żywo fragmenty spuścizny dawnej muzyki Pomeranii i Meklemburgii. Istotnym oraz domykającym panelem była ostatnia część konferencji, w której dwoje ukraińskich badaczy zaprezentowało sytuację dziedzictwa kulturowego w obliczu trwającej wojny na Ukrainie. Spojrzenie to pokazuje, że procesy, które omawiamy z perspektywy historycznej, dzieją się również współcześnie i to wcale niedaleko...

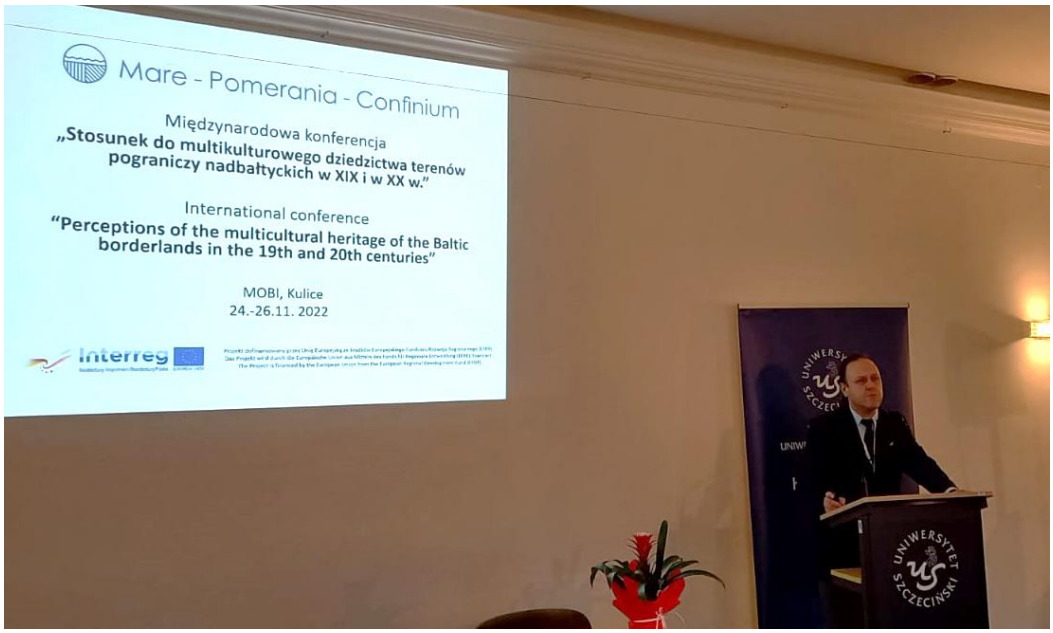

Interreg
Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska
EUROPEAN UNION

Projekt dofinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).
Das Projekt wird durch die Europäische Union aus Mitteln des Fonds für Regionale Entwicklung (EFRE) finanziert.
The Project is financed by the European Union from the European Regional Development Fund (ERDF).

***

Am 24. und 26. November 2022 fand im MOBI in Kulice eine Konferenz mit dem Titel „Wahrnehmung des multikulturellen Erbes der baltischen Grenzgebiete im 19. und 20. Jahrhundert“ / „Perceptions of the multicultural heritage of the Baltic borderlands in the 19th and 20th centuries“. Eröffnet wurde die Tagung von Dr. Paweł Migdalski, dem Projektleiter und wissenschaftlichen Koordinator der Konferenz, und IH-Direktorin Prof. Agnieszka Szudarek. In sechs Panels stellten 17 Referenten aus verschiedenen Forschungszentren in Polen und im Ausland ihre Forschungen zum Erbe der Grenzgebiete vor. Viele von ihnen befassten sich mit den westlichen und nördlichen Gebieten Polens und insbesondere mit Pommern, was zu bestätigen scheint, dass dies ein sehr interessantes Forschungsgebiet für polnische und ausländische Forscher gleichermaßen ist. Die Konferenz hatte eine interdisziplinäre Dimension, da nicht nur Historiker, sondern auch Vertreter der Archäologie, der Kunstgeschichte, der Musikwissenschaft, der Literaturwissenschaft und der Geographie Vorträge hielten. Es wurden zwei Arten von Beiträgen vorgestellt: ein breiterer, querschnittlicher Ansatz, wie der von Agnieszka Latochy-Wites, Jacek Friedrich oder Felix Biermann, oder ein engerer, detaillierterer Ansatz, der sich auf einen Ausschnitt des Themas konzentriert, wie der von Paweł Migdalski oder Daniel Kalinowski. Diese Herangehensweise sowie die Relevanz der Themen führten zu langen und oft hitzigen Diskussionen, die einmal mehr zeigten, dass Fragen der Geschichtspolitik, des Kulturerbes, der Identität und der Regionalstudien entgegen vieler landläufiger Meinungen ein wichtiger und emotional aufgeladener Forschungsbereich sind, der nicht an den Rand gedrängt werden sollte. Das Treffen hatte auch eine gewisse praktische Dimension, da eine der Rednerinnen, Urszula Stawicka, ein kurzes Konzert vorbereitete, in dem Fragmente aus dem Erbe der alten Musik Pommerns und Mecklenburgs live gezeigt wurden. Ein wichtiges und abschließendes Panel bildete den letzten Teil der Konferenz, in dem zwei ukrainische Forscher die Situation des kulturellen Erbes angesichts des anhaltenden Krieges in der Ukraine darstellten. Dieser Blick zeigt, dass die Prozesse, die wir aus historischer Perspektive diskutieren, auch heute stattfinden und gar nicht so weit weg sind….

PAWEŁ MIGDALSKI Uniwersytet Szczeciński Universität Szczecin

Interreg Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska EUROPEAN UNION

Projekt dofinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).
Das Projekt wird durch die Europäische Union aus Mitteln des Fonds für Regionale Entwicklung (EFRE) finanziert.
The Project is financed by the European Union from the European Regional Development Fund (ERDF).

International Baltic Forum for PhD Students of Archaeology

W dniach 28-29.11.2022 r. w Międzynarodowy Ośrodek Badań Interdyscyplinarnych (MOBI) Uniwersytetu Szczecińskiego w Kulicach był odbyło się kolejne spotkanie w ramach projektu Mare-Pomerania-Confinium. Tym razem odbyło się ono w formule międzynarodowego forum doktorantów: International Baltic Forum for PhD Students of Archaeology. W kameralnej atmosferze MOBI referaty wygłosili doktoranci z ośrodków naukowych w Polsce oraz zagranicy. W trakcie warsztatów wygłoszone zostały także dwa wykłady zaproszonych gości. Pierwszego dnia warsztatów wykład, pt. Heritage interpretation in archaeoturism, wygłosił dr hab. Michał Pawleta, prof. UAM. Natomiast drugiego dnia uczestnicy mieli okazję wysłuchać wykładu dr Agnė Čivilytė (Lithuanian Institute of History, Vilnius) pt. Traveling Craftman in the Bronze Age: New Ideas in Eastern Baltic Research.

Zaprezentowane wystąpienia koncentrowały się wokół dwóch kluczowych obszarów – istoty dziedzictwa archeologicznego i upowszechniania wiedzy o nim oraz kształtowania wiedzy o przeszłości w oparciu o różnorodne narzędzia badawcze. Warsztaty-forum miały wymiar interdyscyplinarny, gdyż zaprezentowali się tu nie tylko archeolodzy, ale także bioarcheolodzy, prawnicy i genetycy. Ożywione dyskusje prowadzone nie tylko w części oficjalnej spotkania, ale także w kuluarach pokazuję jak istotne znaczenie ma tworzenie platform wymiany poglądów i doświadczeń szczególnie w trudnych „poCovidowych" czasach.

W trakcie drugiego dnia spotkania uczestnicy mieli także możliwość zwiedzenia neogotyckiego kościoła p.w. św. Antoniego w Kulicach i lapidarium na terenie przykościelnego cmentarza. Koordynatorką wydarzenia była dr Katarzyna Ślusarska.

Interreg
Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska
EUROPEAN UNION

Projekt dofinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).
Das Projekt wird durch die Europäische Union aus Mitteln des Fonds für Regionale Entwicklung (EFRE) finanziert.
The Project is financed by the European Union from the European Regional Development Fund (ERDF).

***

Am 28. und 29.11.2022 veranstaltete das Internationale Zentrum für interdisziplinäre Forschung (MOBI) der Universität Szczecin in Kulice ein weiteres Treffen im Rahmen des Projekts Mare-Pomerania-Confinium. Diesmal fand es im Format eines internationalen Forums für Doktoranden statt: International Baltic Forum for PhD Students of Archaeology. In der gemütlichen Atmosphäre des MOBI wurden Vorträge von Doktoranden aus wissenschaftlichen Zentren in Polen und im Ausland gehalten. Während des Workshops wurden auch zwei Vorträge von geladenen Gästen gehalten. Am ersten Tag des Workshops fand der Vortrag mit dem Titel „Heritage Interpretation in Archaeoturism. Interpretation des Kulturerbes in der Archäoturistik, Vortrag von Michał Pawleta, PhD, Professor an der Adam-Mickiewicz-Universität in Poznań, statt. Am zweiten Tag hatten die Teilnehmer die Gelegenheit, einen Vortrag von Dr. Agnė Čivilytė (Litauisches Institut für Geschichte, Vilnius) mit dem Titel Traveling Craftman in the Bronze Age: New Ideas in Eastern Baltic Research zu hören.

Die Präsentationen konzentrierten sich auf zwei Schlüsselbereiche – das Wesen des archäologischen Erbes und die Verbreitung des Wissens darüber sowie die Gestaltung des Wissens über die Vergangenheit auf der Grundlage einer Vielzahl von Forschungsinstrumenten. Das Workshop-Forum hatte eine interdisziplinäre Dimension, da nicht nur Archäologen, sondern auch Bioarchäologen, Juristen und Genetiker referierten. Die lebhaften Diskussionen, die nicht nur im offiziellen Teil des Treffens, sondern auch hinter den Kulissen stattfanden, zeigen, wie wichtig es ist, Plattformen für den Meinungs- und Erfahrungsaustausch zu schaffen, insbesondere in den schwierigen Zeiten nach der Covid-Pandemie.

Am zweiten Tag des Treffens hatten die Teilnehmer auch die Gelegenheit, die neugotische St.-Antonius-Kirche in Kulice und das Lapidarium auf dem Kirchhof zu besuchen. Koordiniert wurde die Veranstaltung von Dr. Katarzyna Ślusarska.

KATARZYNA ŚLUSARSKA Uniwersytet Szczeciński Universität Szczecin

Interreg Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska EUROPEAN UNION

Projekt dofinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).
Das Projekt wird durch die Europäische Union aus Mitteln des Fonds für Regionale Entwicklung (EFRE) finanziert.
The Project is financed by the European Union from the European Regional Development Fund (ERDF).

AKTUALNOŚCI I ZAPOWIEDZI
AKTUELLES UND ANKÜNDIGUNGEN

Zgodnie z zapowiedzią z poprzedniego newslettera poniżej prezentujemy zapowiedzi – zaproszenia na wydarzenia organizowane w ramach projektu w grudniu 2022 r. Zapraszamy do zapoznania się i uczestnictwa. Pełna wersja zapowiedzi znajduje się na stronie projektu.

***

Wie im letzten Newsletter angekündigt, finden Sie hier Einladungen zu den Veranstaltungen, die im Rahmen des Projekts im Dezember des Jahres 2022 organisiert werden. Wir laden Sie ein, mehr darüber zu erfahren und sich zu beteiligen. Die vollständige Ankündigung ist auf der Projektwebsite zu finden.

Prezentacja angielskojęzyczngo kierunku studiów >> Baltic Region Studies <<
Präsentation eines englischsprachigen Kurses >> Baltic Region Studies <<

Zapraszamy w Mikołajki – 6 grudnia 2022 r. – na prezentację jednego z angielskojęzycznych kierunków studiów, które są przygotowywane do uruchomienia 1 października 2023 r. w Instytucie Historycznym US pod nazwą:

>> Baltic Region Studies <<

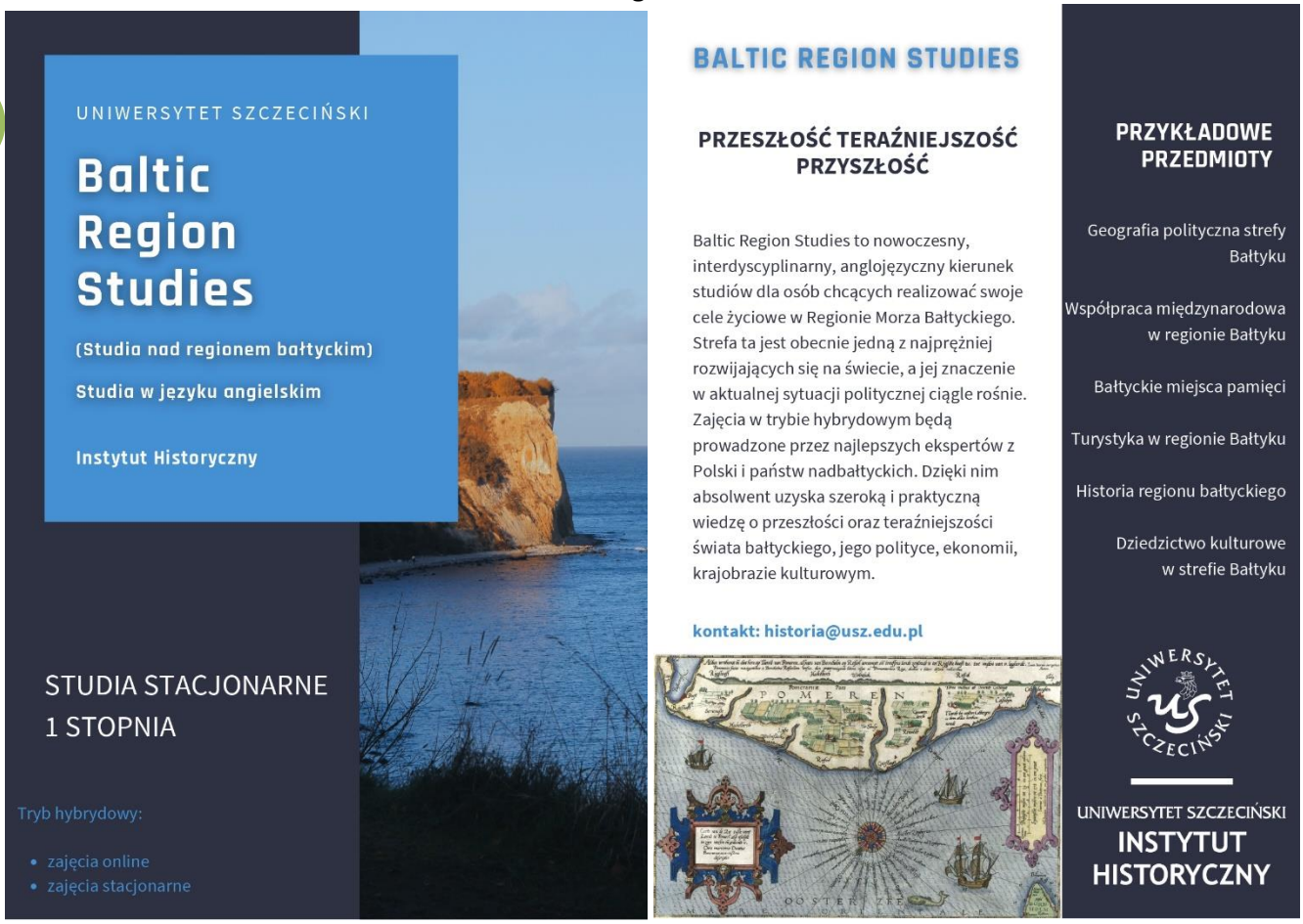

Interreg Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska
EUROPEAN UNION

Projekt dofinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).
Das Projekt wird durch die Europäische Union aus Mitteln des Fonds für Regionale Entwicklung (EFRE) finanziert.
The Project is financed by the European Union from the European Regional Development Fund (ERDF).

Ten umiędzynarodowiony, interdyscyplinarny kurs został wypracowany w podczas Warsztatów celem przygotowania wspólnego programu studiów oraz przedmiotów poświęconych strefie bałtyckiej i pograniczy / Workshops zur Vorbereitung eines gemeinsamen Studienprogramms mit Fächern zu Ostsee- und Grenzraum w ramach naszego projektu.

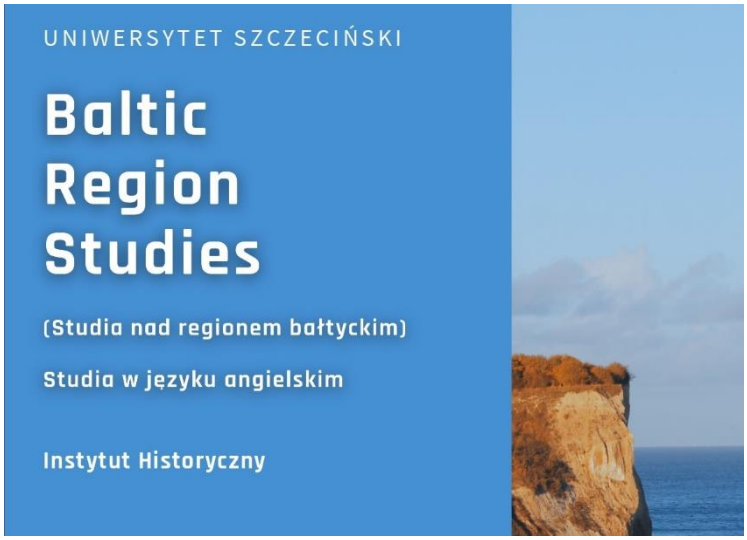

Program wydarzenia wpisanego w Dzień Otwarty Wydziału Humanistycznego US obejmuje:

- Baltic Region Studies, Kierunek Bałtyk! – prezentację kierunku – dr Paweł Migdalski – sala 067, godz. 9:00
- Bałtyk i morskość w propagandzie Ziem Odzyskanych – wykład – dr Paweł Migdalski – sala 069, godz. 9:30

Serdecznie zapraszamy!!

Instytut Historyczny Uniwersytetu Szczecińskiego; 6 grudnia / Dezember 2022, g. 9:00.

***

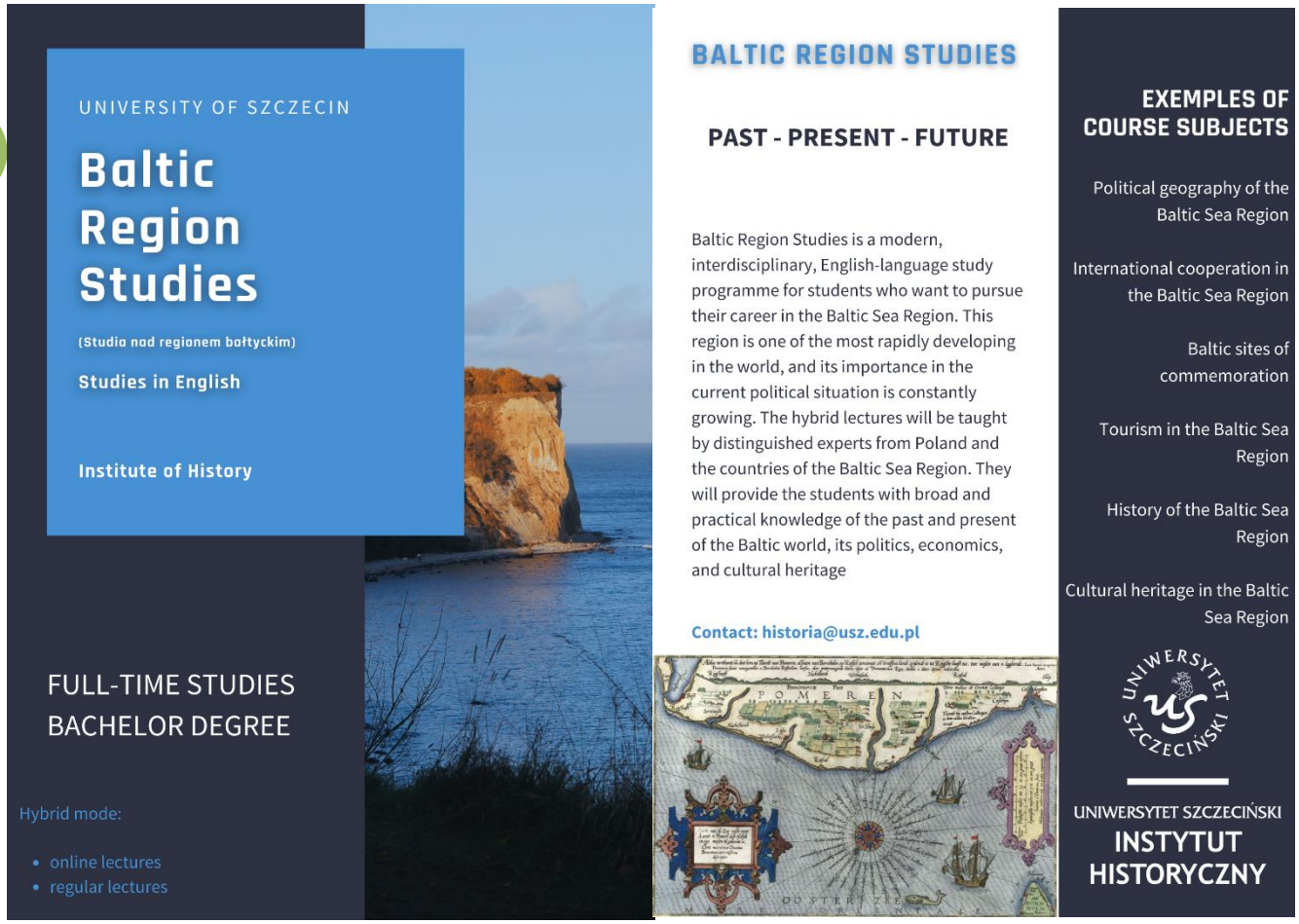

Interreg
Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska
EUROPEAN UNION

Projekt dofinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).
Das Projekt wird durch die Europäische Union aus Mitteln des Fonds für Regionale Entwicklung (EFRE) finanziert.
The Project is financed by the European Union from the European Regional Development Fund (ERDF).

Wir möchten Sie am 6. Dezember 2022 zu einer Präsentation eines der englischsprachigen Studiengänge einladen, die für den Start am 1. Oktober 2023 am Institut für Geschichte der Universität Szczecin vorbereitet werden:

>> Baltic Region Studies <<

Dieser internationalisierte, interdisziplinäre Kurs wurde während der Workshops zur Vorbereitung eines gemeinsamen Studienprogramms mit Fächern zu Ostsee- und Grenzraum im Rahmen unseres Projekts entwickelt.

Das Programm der Veranstaltung, die Teil des Tages der offenen Tür der Fakultät für Geisteswissenschaften der US ist, umfasst folgende Punkte:

- Baltic Region Studies, Direction Baltic! – Vortrag der Fakultät – Dr. Paweł Migdalski – Raum 067, um 9:00 Uhr
- Baltische und maritime Identiaet in der Propaganda der wiedergewonnenen Territorien – Vortrag – Dr. Paweł Migdalski – Raum 069, um 9:30 Uhr

Sie sind herzlich eingeladen!
Historisches Institut der Universität von Szczecin; 6. Dezember / Dezember 2022, um 9:00 Uhr.

Spotkanie z prof. Edwardem Rymarem pt. „Barnim I – książę przełomu” – zapowiedź
Treffen mit Professor Edward Rymar zum Thema „Barnim I. – Fürst des Durchbruchs“ – Ankündigung

Szanowni Państwo, zapraszamy 7 grudnia o godz. 12:00 do Instytutu Historycznego US (ul. Krakowska 71-79, sala 067 – sala konferencyjna) na otwarte zebranie naukowe, podczas którego odbędzie się spotkanie z prof. Edwardem Rymarem* pt. „Barnim I – książę przełomu”. Spotkanie poświęcone jest temu wybitnemu władcy Pomorza, który w trakcie swoich półwiecznych rządów wprowadził swój kraj w epokę przemian cywilizacyjnych. Stąd jego panowanie uważane jest za przełomowe – to czas pogranicza w procesie organizacji i urządzenia państwa, które odchodzi od modelu zbudowanego we wczesnym średniowieczu i staje się tworem w pełni ukształtowanym z wyodrębnionymi stanami, w pełni rozwiniętą kulturą europejską, kiedy domyka się długotrwały proces chrystianizacji i włączenia tego obszaru do cywilizacji zachodnioeuropejskiej.

Wydarzenie to jest zorganizowane z okazji wydania najnowszej monografii Księcia autorstwa prof. Edwarda Rymara, opublikowanej nakładem Wydawnictwo Avalon, pt.: „Barnim I, książę Słowian na Pomorzu (ok. 1220/21 – 1278)”. Jest to pierwsza na polskim rynku wydawniczym biografia Barnima I, księcia Pomorza Zachodniego.

Spotkanie odbywa się w cyklu warsztatów pt. „Perspektywy border region studies w Szczecinie” w ramach naszego projektu. Tym razem sięgamy do pogranicza średniowiecznych światów cywilizacyjnych.

* Prof. Edward Rymar, historyk, mediewista, wybitny znawca dziejów Nowej Marchii i Pomorza. Do emerytury związany z Instytutem Historycznym Uniwersytetu Szczecińskiego. Wcześniej wieloletni dyrektor Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Pyrzycach. Autor kilku tysięcy prac naukowych i popularnych. Jeden z nestorów szczecińskiego środowiska historycznego.

Interreg Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska
EUROPEAN UNION

Projekt dofinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).
Das Projekt wird durch die Europäische Union aus Mitteln des Fonds für Regionale Entwicklung (EFRE) finanziert.
The Project is financed by the European Union from the European Regional Development Fund (ERDF).

***

Sehr geehrte Damen und Herren, wir möchten Sie am 7. Dezember um 12:00 Uhr in das Historische Institut US (ul. Krakowska 71-79, Raum 067 – Konferenzraum) zu einer offenen wissenschaftlichen Sitzung einladen, in deren Rahmen ein Gespräch mit Prof. Edward Rymar* zum Thema „Barnim I. – Fürst des Durchbruchs“ stattfinden wird. „Barnim I – der Fürst des Durchbruchs“. Das Treffen ist diesem herausragenden Herrscher Pommerns gewidmet, der sein Land während seiner ein halbes Jahrhundert dauernden Herrschaft in eine Ära des zivilisatorischen Wandels geführt hat. Seine Herrschaft gilt daher als Wendepunkt – eine Zeit des Übergangs im Prozess der Organisation und Gründung des Staates, der sich von dem im frühen Mittelalter aufgebauten Modell entfernte und zu einem voll ausgebildeten Gebilde mit differenzierten Ständen und einer voll entwickelten europäischen Kultur wurde, als der lang anhaltende Prozess der Christianisierung und der Eingliederung des Gebiets in die westeuropäische Zivilisation zu Ende ging.
Anlass für diese Veranstaltung ist die Veröffentlichung der neuesten Monographie über den Fürsten von Professor Edward Rymar, die im Avalon-Verlag erschienen ist, mit dem Titel: „Barnim I., Herzog der Slawen in Pommern (ca. 1220/21 – 1278)“. Dies ist die erste Biographie von Barnim I., Herzog von Vorpommern, auf dem polnischen Verlagsmarkt.
Das Treffen findet im Rahmen einer Reihe von Workshops mit dem Titel „Perspektiven der Grenzregionsforschung in Szczecin“ im Rahmen unseres Projekts statt. Diesmal geht es in die Grenzgebiete der mittelalterlichen Zivilisationswelten.

* Prof. Edward Rymar, Historiker, Mediävist, herausragender Experte für die Geschichte der Neumark und Pommerns. Bis zu seiner Pensionierung war er am Institut für Geschichte der Universität Szczecin tätig. Zuvor war er viele Jahre lang Direktor der Bezirks- und Stadtbibliothek in Pyrzyce. Autor mehrerer tausend wissenschaftlicher und populärer Werke. Einer der Altmeister im heutigen Stettiner Historikermilieu.

Warsztaty „Cmentarze żydowskie zachodniej Polski. Stan zachowania, dokumentacja”
Workshop “Jüdische Friedhöfe in Westpolen. Erhaltungszustand, Dokumentation”

Zapraszamy na warsztaty z cyklu / Willkommen zum Workshop in der Reihe:
„Życie żydowskie na Pomorzu w pamięci Niemców i Polaków” / „Jüdisches Leben in Pommern in der deutschen und polnischen Erinnerung“

„Cmentarze żydowskie zachodniej Polski. Stan zachowania, dokumentacja” / „Jüdische Friedhöfe in Westpolen. Erhaltungszustand, Dokumentation“

9.12.2022, Instytut Historyczny, ul. Krakowska 71-79; sala / Raum 067

Program / Programm

10:00 Otwarcie / Eröffnung

- Agnieszka Szudarek
- Paweł Migdalski
- Magdalena Abraham-Diefenbach

10:30 Panel wprowadzający / Einführungspanel

- Tomasz Wolender (Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków)

Cmentarz, park czy miejsce pamięci? Wstęp do problematyki konserwatorskiej cmentarza żydowskiego w Szczecinie / Friedhof, Park oder Erinnerungsort? Eine Einführung in die Problematik der Denkmalpflege des jüdischen Friedhofs in Szczecin

Interreg Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska EUROPEAN UNION

Projekt dofinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).
Das Projekt wird durch die Europäische Union aus Mitteln des Fonds für Regionale Entwicklung (EFRE) finanziert.
The Project is financed by the European Union from the European Regional Development Fund (ERDF).

- Magdalena Abraham-Diefenbach (Europa-Universität Viadrina Frankfurt [Oder])

Projekt dokumentacji cmentarzy żydowskich na terenie byłej prowincji brandenburskiej, część województwa lubuskiego i zachodniopomorskiego / Dokumentationsprojekt über jüdische Friedhöfe in der ehemaligen Provinz Brandenburg, Teil der Woiwodschaften Lubuskie und Zachodniopomorskie

- Steven Reece (Andrews University, Berrien Springs, MI, USA / Fulbright Scholar to Poland – Instytut Historyczny Uniwersytet Szczeciński)

Skonfliktowana przestrzeń pomiędzy Żydami i Chrześcijanami: Jak zbudować most, by zmniejszyć wyłom poprzez liminalną przestrzeń polsko-żydowskiego cmentarza / Ein konfliktreicher Raum zwischen Juden und Christen: Wie kann man eine Brücke bauen, um den Bruch durch den liminalen Raum eines polnisch-jüdischen Friedhofs zu verringern?

11:30-12:00 Przerwa / Pause

12:00-13:00 Wykład / Vorlesung

- dr. hab. Leszek Hońdo, Uniwersytet Jagielloński

Dokumentacja cmentarzy żydowskich na terenie Polski. Specyfika Ziem Zachodnich i Północnych / Dokumentation der jüdischen Friedhöfe in Polen. Die Besonderheit der Nord- und Westgebiete

13:00 Dyskusja i podsumowanie warsztatów / Diskussion und Zusammenfassung des Workshops

- Ok. / ca. 14.30 Zwiedzanie terenu dawnego cmentarza żydowskiego w Szczecinie / Besichtigung des ehemaligen jüdischen Friedhofs in Szczecin – Tomasz Wolender (Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków)

Koordynacja naukowa / Wissenschaftliche Koordination: Magdalena Abraham-Diefenbach & Paweł Migdalski

15

II Kulickie międzynarodowe warsztaty doktoranckie
II Kulice International PhD Workshop

W dniach 15-16 grudnia 2022 r. w Międzynarodowym Ośrodku Badań Interdyscyplinarnych (MOBI) Uniwersytetu Szczecińskiego w Kulicach odbędą się „II Kulickie międzynarodowe warsztaty doktoranckie". Serdecznie zapraszamy zainteresowanych doktorantów do czynnego udziału i prezentacji swoich projektów dysertacji. Pokrywamy koszty podróży pociągiem drugiej klasy, noclegów w pokojach 2-3-osobowych, wyżywienia oraz materiałów konferencyjnych. Zgłoszenia obejmujące krótkie CV, abstrakt oraz tytuł prezentacji prosimy o przesyłania na adres: jorg.hackmann[at]usz.edu.pl (prof. Joerg Hackmann) lub paw.mig[at]usz.edu.pl (dr Paweł Migdalski) do dnia 1 grudnia 2022 r. do g. 15.00. O przyjęciu zgłoszenia zostaną Państwo poinformowani do dnia 5 grudnia 2022 r.

***

Der „II Kulice International PhD Workshop" wird am 15. und 16. Dezember 2022 im Internationalen Zentrum für interdisziplinäre Studien (IZIS / MOBI) der Universität Szczecin in Kulice stattfinden. Wir laden interessierte Doktoranden herzlich ein, sich aktiv zu beteiligen und ihre Dissertationsprojekte vorzustellen. Wir übernehmen die Kosten für die Bahnfahrt zweiter Klasse, die Unterbringung in 2-3-Bett-Zimmern, die Verpflegung und die Konferenzunterlagen. Bitte senden Sie Ihre Bewerbung mit einem kurzen Lebenslauf, einem Abstract und dem Titel Ihres Vortrags bis zum 1. Dezember 2022 um 15 Uhr an: jorg.hackmann[at]usz.edu.pl (Prof. Joerg Hackmann) oder paw.mig[at]usz.edu.pl (Dr. Paweł Migdalski). Sie werden bis zum 5. Dezember 2022 über die Annahme Ihrer Bewerbung informiert.

Interreg Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska EUROPEAN UNION

Projekt dofinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).
Das Projekt wird durch die Europäische Union aus Mitteln des Fonds für Regionale Entwicklung (EFRE) finanziert.
The Project is financed by the European Union from the European Regional Development Fund (ERDF).

PROJEKT

Mare Pomerania Confinium

INT198 Morze – Pomorze – Pogranicze – miejscem polsko-niemieckiego dialogu. Transgraniczna sieć współpracy w nauce i edukacji historycznej Nadodrza i strefy bałtyckiej.

INT198 Das Meer – Pommern – die Grenzregion als Orte des deutsch-polnischen Dialogs. Grenzübergreifendes Netzwerk zur wissenschaftlichen Kooperation und historischen Bildung über Ostsee und Odergebiet

Więcej informacji / Mehr Informationen:

http://mare.usz.edu.pl/

https://www.facebook.com/MarePomeraniaConfinium

YouTube https://www.youtube.com/channel/UCtG54qFXK2l-Kz2DdoSU2wQ

Lider projektu/ Lead-Partner: Partnerzy / Partner:

Uniwersytet Szczeciński

Nationalparkstadt Schwedt Oder

Europa-Universität Viadrina Frankfurt (Oder)

Partnerzy stowarzyszeni / Assoziierte Partner:

Universität Greifswald – Wissen lockt. Seit 1456

Pommersches Landesmuseum

mah – Muzeum Archeologiczno-Historyczne Stargard

Redakcja i przygotowanie / Redaktion und Vorbereitung: dr / Dr. Paweł Migdalski

Interreg Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska

EUROPEAN UNION

Projekt dofinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).
Das Projekt wird durch die Europäische Union aus Mitteln des Fonds für Regionale Entwicklung (EFRE) finanziert.
The Project is financed by the European Union from the European Regional Development Fund (ERDF).